

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

NOVICAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravnništva št. 328 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

DELA VSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Državotvorni dinar.

Državotvornost je tista čednost, ki je najvišja takrat, ko se o njej nič več ne govori. Pri nas pa imamo velike stranke, ki imajo v rokah državo kakor žogo, ki pa o državotvornosti ne znajo nehati — govoriti. Iz tega mora človek sklepati, da je pri državotvornih strankah državotvorna čednost na kratko nasajena. To nam potrjujejo tudi dogodki, ki se odigravajo okrog nas. Najvišji cilj prave državotvorne čednosti je politična morala. Na politični morali se da graditi močna državna organizacija. Pri naših državotvorcih pa vidimo, da je najvišji cilj njihove državotvorne čednosti — dinar. Zato je tudi krona znak plemenskega separatizma, ker je dinar štirikrat več vreden.

Dobili smo ustavo — temelj države. Kanoni so pokali in popokali za par milijonov smodnika. To se spodobi na čast ustave. Vršile so se pojedine, ki tudi niso obstojale samo iz česna in kvargeljev. Tu so pokale šampanjske steklenice — na čast ustavi. Tudi to se spodobi. Toda ne spodobi se, da je ta ustava, ki je naperjena proti interesu delovnega ljudstva, bila kupljena z denarjem istega ljudstva. Muslimani so načelo svoje avtonomije prodali za milijardo kron ali kakih 300 milijonov dinarjev ter s tem postali državotvorni element. Državotvorni dinar je storil svojo dolžnost.

Etbin Kristan je z Antonom Kristanom in ostalimi sodrugi tudi šel med — državotvorne elemente. Njegova izjava, ki jo je prečital pred glasovanjem o ustavi, je bila taka, da mu je viharano pritrdjevala cela zbornica (223 poslancev policajdemokratskih vladnih strank in socialdemokratske). Saj še ni tako dolgo od tega, ko je Etbin Kristan v Ameriki delal resolucije za federativno jugoslovansko republiko. Tedaj je med ameriški rojaki gojil misel, da se morajo Slovenci združiti s Srbi in Hrvati kot samostojna gospodarska, kulturna in plemenska enota v eno federacijo. Pa Amerika je onkraj luže, ljudje so pozabljeni in Anton Kristan blizu. Socialdemokracija je nastopila proti avtonomiji, za centralizem, za nadvlado enega plemena, za nadvlado buržuazije nad delovnim ljudstvom, ker to zahteva interes državotvornega dinarja. Socialdemokracija je sicer glasovala zoper ustavo, toda le potem, ko je videla, da je večina za ustavo že gotova brez nje. Sicer bi bili slovenski socialdemokrati tudi glasovali za njo. Danes se socialdemokracija senči v vladni milosti. V vse zastope, kamor pošilja vlada svoje ljudi, imajo pristop socialdemokrati poleg kapitalističnih demokratov. Dokaz imenovanje zastopnikov v državno posredovalnico za delo! Toda to je malenkost.

Državotvorni dinar ima še drugo moč! Anton Kristan je bil imenovan za ravnatelja veleposestev nadvojvode Friderika. Anton Kristan je vodja socialdemokratskega konsuma in nakupovalne zadruge. V tej socialnodemokratski organizaciji ima Jadranska banka — tudi državotvorni element svoje vrste — vloženih 24 milijonov. Sedaj bo Kristan dobavljati žito po nizki ceni iz državnega posestva za svoj konsum, da bo Jadranska banka prišla na svoj račun. Kristan bo na državnem posestvu ustvaril Jadranski banki sladkorni monopol po znanem geslu, da roka roko umiva. Tako bo ta gospodarska zadeva rešena ugodno za socialdemokratske voditelje in za kapitaliste. Račun bo plačalo ljudstvo v obliki centralistične diktature domačih in tujih kapitalistov.

Tako državotvorni dinar dela čudeže, iz divjih in rjovečih revolucionarjev dela krotke piščance, iz radikalnih socialistov nežne backe, ki ližejo z roke kapitalistov dobro sol v obliki državotvornega dinarja.

S tem pa je politična morala postavljena na glavo. Vsled teh razmer smo prišli že tako daleč, da ljudje obupava in dvomi, če se bo od zgoraj započeta korupcija dala še ustaviti. Kdor hoče te nezdrave razmere v korist ljudstva in države preprečiti, je prevraten element. Gospodje se igrajo z ljudskim blagom za dinarje. Vedo naj, da igrajo »va banque« in da obračun pride. Ta pa bo strahoten!

Socialdemokracija v službi kapitalistov.

Socialdemokratski voditelj Anton Kristan je odložil svoj mandat ter odšel v Be-lje za ravnatelja veleposestev nadvojvode Friderika. Srbski listi so poročali, da je za to mesto bil imenovan dr. Radulović, priznan strokovnjak. Sedaj ga je izpodrinil A. Kristan. Kako se je to zgodilo?

Mi smo že večkrat pisali o zvezi med Jadransko banko in med socialnodemokracijo. Zadnje čase je Jadranska banka sicer zatirjevala, da ne bo uganjala politike. Toda dejanja kažejo drugače. Pa najsibo kakor hoče, Jadranska banka ima v socialdemokratskih zadrukah vloženega 24 milijonov denarja. Kristan je vodja teh zadrug. Friderikova posestva dajo ogromne žita, ki ga bo Kristan prodajal svojim organizacijam po nižjih cenah, da bo dobiček večji in da bode Jadranska banka bolj na varnem glede svojih milijonov.

Na Friderikovih posestvih je okrog

25 tovarn za sladkor, špirit, les itd. Ta industrija pride pod vpliv Jadranske banke. Sladkorne tovarne na Belji so največje v Jugoslaviji. S tem si bo Jadranska banka ustvarila nekaj sladkorni monopol v državi s pomočjo socialdemokratskega voditelja. Enako bo s špiritom in lesom.

Vprašanje pa je, če bo nova vlada, ki pride gotovo prej ali slej, voljna trpeti, da se bo državno imetje smelo uporabljati za strankarsko-kapitalistične namene.

Vloga, ki jo je igrala zadnje čase socialdemokracija, nam na podlagi teh podatkov postane popolnoma jasna. Kristan bo zaslužil, socialdemokracija bo zaslužila, Jadranska banka bo zaslužila, kaj pa ostane za ljudstvo in državo — za to se nihče teh ne briga. Toda delavstvo bo znalo ceniti poštenost dela in si bo to zapomnilo za tisti čas, ko bodo zopet volitve!

Trije komunistični poslanci izročeni sodišču.

Iz Belgrada poročajo, da je atentator Spasoje Stejić v preiskavi izpovedal, da je bil v zvezi s komunističnimi poslanci Filipovićem, Čopićem in Kovačevićem, ki da so mu dali nalog, da ubije regenta. Kovačević in Čopić sta bje njegova tovariša iz ruskega ujetništva, kjer sta se tudi onadva navzela boljševizma. Zadnji čas je bilo na sestankih v Belgradu in Novem Sadu sklenjeno, da se regent in več drugih visokostojecih oseb ubije. Vsled teh Stejićevih izpovedb je sodišče potom pravosodnega ministrstva zahtevalo, da konstituant izroči navedene tri komunistične poslance sodišču. O zahtevi je razpravljala imunitetni odbor 1. t. m. in sklenil, da se izroči poslanca Vladimir Čopić in Filip Filipović, ne pa Nikola Kovačević, ker za njegovo sokrivdo ni zadostnih dokazov. Nato se je vršila seja konstituante, ki je po prečitanih poročila imunitetnega odbora in po daljši debati sklenila, da se izroče vsi trije obdolženi poslanci. Kar tiče obdolženih poslancev, se je Filipović branil s tem, da on atentatorja Stejića sploh ne pozna, da obsoja vsak atentat; sicer je glavni tajnik komunistične stranke, toda odkar so organizacije razpuščene, ne more odločilno vplivati na delo in mnenje posameznikov. Prosil je, naj ga ne izroče sodišču, ker je že svoj čas v zaporu dobil jeto in bi mu vsak ponovni zapor utegnil usodno škodovati na zdravju. Vse to vladnih poslancev ni ganilo in so kakor rečeno sklenili, da se vsi trije obdolženci izroče sodišču. Bomo le videli, kakšen bo korčni izid tega novega veleizdajniškega procesa.

V naslednjem poročilo iz seje na skupščini:

Belgrad, 1. julija. Popoldanske seje ustavotvorne skupščine, na kateri se je razpravljalo o sklepu imunitetnega odseka od 1. julija, da se imata komunistična poslanca Filip Filipović in Vladimir Čopić izročiti sodišču radi zvez z atentatorjem na prestolonaslednika regenta Aleksandra, je otvoril predsednik dr. Ivan Ribar ob 18. uri 40 min. Tajnik dr. Janjić je prečital dopis ministra za pravosodje, v katerem se dokazuje, da sta v zvezi z atentatom zgoraj omenjena poslanca in tudi posl. Nikola Kovačević, glede katerega imunitetni odsek ni našel dovolj podlage, da bi ga mogel staviti v kazensko preiskavo. Poročevalec imunitetnega odseka je nato čital odsekovo poročilo, po katerem se poslanca Filip Filipović in Vladimir Čopić zaradi zveze z atentatom, poizkušenim na regenta prestolonaslednika Aleksandra dne 29. junija, imata izročiti sodišču. Odvojno mišljenje so oddali člani odseka posl. Kaclerović, dr. Korun in Stojanović. Odsekov poročevalec je v svojem poročilu priporočal, naj se izroči sodišču tudi posl. Kovačević.

Nato je dobil besedo posl. Triša Kaclerović, predsednik komunističnega kluba, ki je govoril obenem kot zastopnik svoje stranke in kot član imunitetnega odseka. Izjavil je, da so netočne izpovedbe atentatorja Stejića, da so ga komunistični poslanci po nalogu izvrševalnega odbora stranke nagovarjali, naj izvrši atentat. (Med govorom poslanca Kaclerovića je vladal v dvorani velik hrup in so se čuli pogosti medklici.) Govornik pravi,

da nima komunistična stranka nobene zveze z atentatom, temveč da je atentat rezultat nezadovoljnosti, bodisi radi reakcionarne politike, bodisi radi gospodarske bede. Njegovo mnenje je, da se z atentati ne izvršujejo nobene izpremembe reda v državi. Komunisti ne merijo na osebe, temveč na sistem. Ako se atentat spravlja v zvezo s komunistično stranko, je treba od tej prilike upoštevati veliko razliko med komunisti in anarhisti, katerih metode so povsem različne. Komunisti se bodo izročili sodišču, kjer pa se bo ugotovilo ravno nasprotno ter se bo proces obrnil proti onim, ki so ga hoteli. (Ploskanje pri komunistih.)

Posl. dr. Momčilo Ivanić izjavi nato v svojem govoru, da se boji, da se ne bi napravila usodna pogrška radi tega, ker živimo že več mesecev v veliki napetosti, nahajajoč se v najljutejši borbi. Izjave atentatorja ne smatra za zadostne, da bi se mogli na njihovi podlagi izročiti poslanci sodišču. Ako ti poslanci niso krivi, nastane nevarnost, da se žali imuniteta. Zahteva, naj se prej izvrši preiskava in potem naj se šele da predlog večine na glasovanje.

Posl. Gjonović (republikanec) sodi, da bi se morala v interesu pravičnosti varovati hladnokrvnost in objektivnost. V tej državi smo imeli izkušnje, da so na podlagi lažljivih pričanj trpeli najuglednejši ljudje, vsled česar sodi, da se ne bi smelo iti po tem potu. Zahteva, naj se najprej izvrši sodna preiskava. Ako pa se imajo poslanci izročiti sodišču, sodi, da bi se morala prej postaviti komisija, v kateri bi bili zastopani po svojih članih vsi klubi, da bi poslanci ne trpeli po nepotrebnem. Posl. dr. Milan Korun (soc. demokrat) je govoril proti poročilu večine imunitetnega odseka. Za njim je govoril posl. Filip Filipović (komunist), ki pravi, da se komunistična stranka ne bori proti posameznikom. Razen tega komunisti nočejo prevzeti oblasti v svoje roke prej, dokler se večina naroda ne izjavi za njihovo stranko. Navajal je nato razne druge afere ter trdil, da se more na ta način spraviti vsak poslanec v zapor edino-le na podlagi izjave kakega vohuna. Zahteva, naj se osnuje parlamentarna anketa, ki bi stalno obveščala o poteku preiskave.

Naslednji govornik Nikola Kovačević (komunist) je istotako razlagal stališče svoje stranke napram obstoječemu režimu in trdi, da atentati niso njeno sredstvo za doseg strankinih ciljev. Posl. dr. Edo Lukinić (demokrat) zahteva, naj se vsi trije komunistični poslanci izroče sodišču in sodi, da je izjava atentatorja zadostna. Posl. Dragomir Marjanović (komunist) smatra, da ne obstoji noben dokaz proti obtoženim poslancem ter se radi tega tudi ne morejo postaviti pred sodišče.

Posl. Kosta Novaković (komunist) pravi, da je slaba psihoza, v kateri se sedaj pripravlja ustvaritev fašistovske organizacije, s katero se more še bolj izpodkopati današnji sistem. Ta afera je dokaz, da je ta sistem nesiguren, ker ustvarja prvi dan po sprejetju ustave procese. Predlaga, naj se sestavi anketa vseh parlamentarnih klubov.

Poročevalec Svetozar Mihajlović izjavi, da se je zadeva v odseku hladno premislila in da je sklepal odsek brez vsakega vpliva. Priporoča, naj skupščina sprejme predlog odsekov večine. Nato se je prešlo na glasovanje. Proti predlogu, da se poslanca Filip Filipović in Vladimir Čopić za čine po § 78 a in b v zvezi s § 76 izročita sodišču, so razen komunistov glasovali tudi posl. Gjonović, dr. Momčilo Ivanić in dr. Milan Korun. Predlog je bil sprejet. Zatem se je glasovalo, ali se naj izroči sodišču tudi posl. Nikola Kovačević. Pri tem je nastal silen hrup. Sprejet je bil predlog za izročitev.

Končno je predsednik dr. Ribar dal komunističnemu poslancu Novakoviću ukor, ker je žalil srbsko vojsko, ter se je zabeležilo to v zapisniku. Seja se je zaključila ob 21.40. Prihodnja seja se vrši jutri ob 10 dopoldne z dnevnim redom: Volitev finančnega odseka in odseka za poslovniki.

Na I. gorenski orlovski tabor.

Starodavno mesto Kranj se dostojno pripravlja na proslavo velikega orlovskega praznika, ki se vrši v nedeljo, 3. julija 1921. Predpriprave so končane. Cela Gorenska nestrpno pričakuje tega dne. Iz vseh župnij se nam javlja o veliki udeležbi. Vsaka fara odpotuje 200 do 300 fantov in deklet. Udeleženci se zbirajo med 9. in 10. uro pred Savskim mostom. Ob 11. uri se vrši sv. maša na Glavnem trgu, katero daruje presv. g. škof dr. Karlin, pri maši poje več sto pevcev. Ob 2. uri so litanije na glavnem trgu, ob 3. uri javna telovadba na Farovski loki. Na telovadišču so postavljene velike tribune, na veseličnem prostoru bo prostora za tisoče ljudi. V nedeljo vsi v Kranj!

Vlaki za udeležence I. gorenskega orlovskega tabora: Iz Ljubljane vozi poseben vlak ob 8. uri zjutraj, iz državnega kolodvora v Šiški. Iz Kranja se vrača ob 10. uri zvečer. Na Jesenice vozi zvečer poseben vlak ob 21.20. V Kamnik ob 23. uri zvečer. V Trzin ob 22.20. Vsi drugi vlaki bodo ojačeni. Na vseh progah drž. in južne železnice veljajo polovične vozne cene. Izkaznice za vožnjo po drž. železnici imajo to ugodnost za tri dni, to je sobota, nedelja in ponedeljek (prvi jutranji vlak). Izkaznice izdaja Orlovska zveza, Ljudski dom II. nadstr. v soboto od 6. do 8. ure zvečer ter v nedeljo od 8. do 12. ure dopoldne.

Ljubljanci! To nedeljo 3. julija 1921 se vrši v Kranju velik orlovski tabor. Vabimo prijatelje orlovske misli iz Ljubljane in okolice, da se tabora polnoštevilno udeležijo. Če vam ni možno oditi že zjutraj v Kranj, uporabite vlak, ki odhaja v nedeljo popoldne ob pol 2. uri. Izkaznice za polovično vožnjo si preskrbite v Ljudskem domu II. nadstr. v nedeljo dopoldne. Nedelja 3. julija naj bo Kranj cilj ljubljanskih izletnikov.

Obrtno sodišče.

Kako se sestavlja obrtno sodišče.

Sestava obrtnega sodišča.

Obrtno sodišče obstoji iz predsednika in, če je potrebno, njegovga namestnika in iz najmanj 10 prisodnikov in potrebnega števila namestnikov izmed obeh volilskih zborov. Predsednik in njegov namestnik morata biti sodna uradnika, izprašana za sodno službo, imenuje jih pravosodni minister.

Kdo voli prisodnike.

Polovico prisodnikov in nadomestnikov obrtnega sodišča volijo podjetniki, polovico pa delavci. Delavci in podjetniki volijo v posebnih volilskih zbiorih.

Volilski zbor podjetnikov.

Volilski zbor podjetnikov tvorijo lastniki tistih obrti, katerih delavnica se nahaja v okrožju obrtnega sodišča in ki spadajo pod podsočnost obrtnega sodišča. Če izvršuje kako obrt namestnik ali poslovodja, ali če je obrt dana v zakup, ima namesto obrtnika volivno pravico namestnik, poslovodja ali najemnik. Ženske podjetnice volijo lahko tudi po pooblaščenih.

Odprte trgovske družbe, komanditna družbe, akcijske družbe, pridobitne in gospodarske zadruge, korporacije, zavodi in

društva izvršujejo svojo volivno pravico po eni izmed onih oseb, katere so v posameznih slučajih upravičene, da jih zastopajo na zunan. Državni obrati izvajajo svojo volivno pravico po svojem uradno nastavljenem obratnem volju.

Volivski zbor delavcev.

Vsi možki in ženski delavci, kateri so dovršili dvajseto leto in ki so najmanj eno leto na delu v tuzemstvu v obratih, kateri spadajo pod podsočnost obrtnega sodišča, sestavljajo volivski zbor delavcev. Učenci (vajenci) nimajo volivne pravice.

Volivski imenik je edino odločilen za vprašanje, če sme oddati delavec glasovnico. Seveda je mogoče nedostatke volivskega imenika odstraniti tekom reklamacijskega postopanja, o katerem bomo pozneje podrobneje razpravljali.

Izključitev od aktivne volivne pravice.

Izključen je od aktivne volivne pravice tisti, kateri stoji pod kuratelo ali ki mu je prešlo premoženje v konkurz in sicer tako dolgo, dokler traja konkurzno postopanje; dalje kdor je v kazenski preiskavi ali pod obtožbo, ali pod kaznijo, končno kdor je zaradi obsodbe po zakonu izključen od volivnosti v občinski zastop, dokler traja izključitev.

Kdo more biti izvoljen.

Pasivno volivno pravico ima vsak možki, samopravni 30 let stari državljani, kateri imajo aktivno volivno pravico. Pri državnih uradih, pri transportnih in fabriških podjetjih imajo v teh obratih uslužbeni uradniki pasivno volivno pravico.

Od pasivne volivne pravice so izključene tiste osebe, katere so bile obsojene zaradi hudodelstva, zaradi pregreška ali prestopka izvirajočega iz dobičkarstva ali nasprotujočega javni pravosti; dalje osebe, katere so bile zaradi kakega drugega postavnega prestopka obsojene na 6 ali večmesečno zaporno kazen, ali katere so bile že prej odpuščene zaradi protipostavnih dejanj in kršitve dolžnosti iz državne službe.

Kdaj prisednik lahko odkloni izvolitev.

Prisednik ali namestnik lahko odkloni izvolitev ali odloži svoj urad iz sledečih razlogov: če je star nad 60 let; če ima bolezen ali napako, katere ga ovira v izvrševanju tega urada; če je bil v zadnji dobi predsednik obrtnega sodišča in če ne stanuje v okrožju obrtnega sodišča.

Sodni dvor, v čigar okrožju je sedež obrtnega sodišča, odločuje končno o dopustnosti take odklonitve.

Štajerske novice.

Celjska podružnica SDZ priredi svoj občni zbor, združen z izletom dne 5. julija 1921 na Svetini pri Celju. Skupen odhod ob 8. uri s Krekovega trga v Celju skozi Hudičev graben (pot z žicami in klini, romantično!) na Svetino. Ob 11. uri sveta maša s petjem in nagovorom, nato občni zbor. Popoldne zborovanje pod lipo, več govorov o našem počitniškem delu, nato izlet na Tolstec (Došt). Odhod zvečer. Izleta se udeleži zastopstvo S. K. S. Z. in Orlovstva. — Tovariši in tovarišice! občni zbor je za vse obvezen, zato pridite polnoštevilno! — Bog živi! — Predsednik.

B. Bulwer:

Poslednji dnevi v Pompejih.

»Čudna deklica si in zelo si me prestrašila; toda vse je zelo naravno in ako najdem Salusta, mu izročim to pismo, kakor sem prisegel. Pri moji veri, četudi imam majhne grehe, toda krive prisege — ne! To prepuščam svojim višjim.«

S temi besedami je Sozija skrbno porinil zapah za Nidijinimi vrati, skrbno zaklenil njihovo varovanko, utaknil ključ za svoj pas in se podal v svojo sobo, se zavil od nog do glave v širok plašč ter se neopazen in neoviran splazil po zadnji poti na prosto.

Ulice so bile prazne in zapuščene. Kmalu je dospel do Salustove hiše. Vratar mu je dejal, naj izroči pismo njemu in odide, češ da je Salust tako razžalosten vsled Glavkove obsodbe, da ga na noben način ni mogoče motiti.

»Nič za to, prisegel sem, da izročim to pismo v njegove lastne roke, in tako moram storiti!« In ker je Sozija iz lastne skušnje vedel, da Cerberus ljubi napitnino, je dal vratarju kakih pol tucata sestercev.

»Dobro, dobro,« je rekel poslednji in se dal omehčati, »le vstopi, ako hočeš; toda da povem resnico, Salust pije na svojo žalost. To je njegova navada, kadar ga kaj vznemirja. Naročil je izvrstno večerjo, najboljša vina in sedaj ne odneha dokler ne prežene vsega iz glave — razun pijače.«

»Izvrsten načrt — izvrsten! Oh! Kako imenitno je biti bogat! Ako bi bil jaz Salust, bi vsak dan imel to ali ono žalost,

Pododbor Slov. dijaške zveze za Štajersko je imel v torek, 21. junija v Mariboru svoj občni zbor. Mladi bojovníki za krščanska načela in pravice ljudstva so sklepali o važnih zadevah, začrtali so si pot za bodoče delovanje, zlasti ob počitnicah, katere bi naj naše ljudstvo vodila, zaslepljena pa pripeljala nazaj h krščanstvu. Razpravljalo se je tudi o časopisu, obsojali so pisavo raznih listov, ki so vedno polni osebnih napdov, ter želeli, da se smer pisave vrši v dostojnejši obliki. Temu predlogu se popolnoma pridružuje tudi mariborsko krščansko delavstvo. Mladim prijateljem-dijakom pa želimo pri njih delu obilo uspehov, katerih naj bo deležna tudi krščanska delavska organizacija.

Prikrojevalni tečaj za krojače in šivilje se bo vršil v Mariboru. Tako sporoča druga krojačev za Maribor. Mojstri in mojstrinje, pomočniki in pomočnice, ki se žele udeležiti tečaja, morajo vložiti prošnjo s približnimi stroški v znesku 300 K pri krojaški zadrugi. Tečaja se lahko udeležijo tudi krojači in šivilje kolektivnih zadrug iz okolice. Kraj in čas tečaja se bo pravčasno naznanil. Natančnejša pojasnila se dobé pri načelniku zadruge v Mariboru na Slomškovem trgu št. 5.

Predsednik stanovanjske komisije v Mariboru je v »Taboru« sporočil, da radi bolezní ne uraduje in ne sprejema strank. A vseeno je videti g. predsednika povsod, samo tam ne, kjer bi moral biti: kot profesor v šoli ali pa kot predsednik stanovanjske komisije v uradu. Zakaj le neki plačuje država take ljudi? Ali so morda agitatorji za demokratski centralizem tudi državni nastavljenici? Če jih vlada za take smatra, naj bo, a naj jih ne plačuje z denarjem davkoplačevalcev, temveč naj istega uporablja za druge namene, ki bodo ljudstvu v korist.

Brez zaščite. Iz Maribora: V Wilsonovi ulici št. 13 je stanovala uboga, bolehná šivilja. Gospodar ji je sodnijskim potom odpovedal stanovanje, katero ji je bilo zadnje dni preteklega tedna res tudi siloma izpraznjeno. Pohištvo ji je bilo znošeno na dvorišče in uboga žena je morala celo noč prebiti na dvorišču. Vse prošnje, da bi dobila primerno stanovanje, so bile brezuspešne. Res, sedanja stanovanjska komisija bi morala že zdavnaj izginiti, saj pri tej reži ne najde zaščite in pomoči.

Maribor. Mariborski socialdemokratski list »Enakost« piše v svoji zadnji številki o klerikalcih, češ da so glasovali za ustavo in še o raznih drugih bedarijah in neresnicah. Ko so se lansko leto vršile volitve v ustavodajno skupščino, so šli socialni demokrati v volivni boj s parolo: Mi smo za republiko! Na vsakem zidu, na brzojavnih drogih, povsod si našel lepake z besedilom: Kdor je za republiko, naj voli socialdemokratsko. In ravno to jim je pripomoglo, da so dobili vsaj to bore majhno število mandátov. Od volitev je preteklo že precej časa, a o kakem republikanstvu naših socialdemokratov še nismo ničesar slišali. In kakor kaže njih delovanje, so socialni demokrati večji monarhisti in centralisti kot demokratje. Svoje bralce pa slepijo s svojim republikanstvom, v katerega pa socialdemokratski voditelji, n. pr. Kristan, sami ne verujejo.

Širite »NOVI ČAS«

Toda spregovori prijazno besedo za me — tamkaj prihaja »atriensis.«

Salust je bil preveč žalosten, da bi vzprejemal družbo; bil je pa tudi preveč žalosten, da bi pil sam; radi tega je kakor po navadi privzel k svoji zabavi svojega najljubšega osvobojenca in bolj čudne pojediné ni bilo nikdar videti. Kajti dobrosrčni epikurejec je vzdihoval, stokal, naravnost jokal in se obrnil na to s podvojeno slastjo do kake nove jedi ali zopet napolnjenega kozarca.

»Moj dobri človek,« je rekel k svojemu tovarišu, »to je bila nadvse strašna sodba — oh — ni slab ta kozlič, kaj? — Ubogi, dragi Glavk! — Kakšno zrelo ima lev! Oh, oh, oh!«

In Salust je glasno ihtel — in napad žalosti je ustavil nasprotni učinek povživanja.

»Vzemi čašo vina,« je rekel osvobojenec.

»Premrzla misel; toda kako mrzel mora biti Glavk! Zapri jutri celo hišo — niti eden sužen ne sme oditi — nikdo izmed mojih ljudi ne sme počastiti te proklete arene — ne, ne!«

»Pokusi Falerničana — tvoja žalost te preveč vznemirja. Pri bogovih da je resnica — vzemi kos tega kolača iz sira.«

V tem ugodnem trenutku je stopil Sozija pred neutolažljivega pivca.

»Halo — kedo si ti?«

»Samo sel do Salusta. Izročam mu to pismo od neke mlade ženske. Nobenega odgovora ni treba, mislim. Ali smem oditi?«

Tako je govoril previdni Sozija; svoj obraz je imel zavrt v svoj plašč in govoril

Politični dogodki.

+ Berišstvo policajdemokratskega režima. Novosadsko demokratsko glasilo »Jedinstvo« opisuje razmere po slovaških vaseh v Vojvodini tako-le: »Že 7 mesecev je tega, odkar velja po teh vaseh policijska ura ob 9. uri zvečer. Kdor se po 9. uri pokaže na ulici, bodisi tudi le pred svojo lastno hišo, tega policija pretepe ali odvede v luknjo. Niti narodna društva se ne smejo sestati, posvetovati, takoj se pojavi g. policaj, da razžene sejo sokolskega, gospodarskega ali kakega drugega odbora vprašujoč: »Kje imate dovoljenje kralja Petra?!« Na vseh straneh se sliši govoriti o svobodi in osvobojenju, a po slovaških vaseh vlada občutek, podoben tistemu ob začetku vojne, ko so Avstrijci lovili talce in jih odvajali v Petrovaradin.« Če morajo take stvari očitati današnjemu demokratsko-radikalnemu režimu celo lastni demokratski pristaši, si je lahko predstavljati, kakšno razpoloženje mora vladati še-le v širokih masah ljudstva, ki so temu režimu že načelno nasprotni. In vendar trde demokrati, da so oni najtrdnjša opora tej državi. Bore država, ako je to res!

+ Novi obrisi male entente. Češki listi poročajo, da se bo predsedn. Masaryk na svojem povratku v domovino sestal z avstrijskim zveznim predsednikom dr. Hainischem, pred odhodom iz Italije bo pa oficijelno obiskal italijanskega kralja. Zanimivo je, da je istočasno napovedan za bližnjo dobo obisk francoskega predsednika Brianda in maršala Focha v Pragi.

+ Zveza narodov zavrnila Albance. Albanska vlada je poslala Zvezi narodov apel, naj odloči v albanskem vprašanju. Zveza narodov je pa albansko noto izročila poslaniški konferenci v Parizu, da jo ta reši. To poasnuje diplomatski zastopnik »Daily Telegrapha« tako, da bi morala Zveza narodov po svojih določilih reševati albansko vprašanje samo tedaj, ako bi Albani napadla katera obeh sosed — Grčija ali Jugoslavija. To se ni zgodilo, zato je Zveza narodov zavrnila Albance na pariško poslaniško konferenco.

+ Cilji Marjanovičeve struje. Struja, ki se zbira okoli Milana Marjanoviča, je začela akcijo za ustanovitev »Lige delac« med ljudstvom in »Blok delac« v parlamentu. Pod tema dvema naslovoma naj bi se zedinili za skupno delo politično neodvisno organizirani kmetje s programom srbskih zemljoradnikov, potem socialistično organizirano industrijsko in sploh mestno delavstvo, dalje vsi mali ljudje z dežele in mesta, ki ne spadajo v proletarijat in končno duševni delavci. Vse te skupine in stranke naj bi družilo delo 1. za revizijo ustave, 2. dokler se revizija ne doseže, za izboljšanje zakonov in uredb v okviru sedanje ustave. Kot temeljne ideje »Lige delac« in »Blok delac« označuje Mi-

DOLŽNOST

vsakega zvestega in zavednega krščansko socialnega delavca je, da naroči

»NOVI ČAS«

Pridobivajte listu novih naročnikov! S tem delate za razširjenje krščansko socialne misli med delavnim ljudstvom! Na delo, tovariši!

je s popačenim glasom, tako da bi ga bolje ne mogli spoznati.

»Pri bogovih — zvodnik! Brezčutni lopov! Ali ne vidiš moje žalosti? Pojdi! — In prokletstvo Pandara naj pojde s teboj!«

Sozija ni izgubil niti trenutka in odšel.

»Ali boš čital pismo, Salust?« je rekel osvobojenec.

»Pismo? — Katero pismo?« je rekel epikurejec zibajoč se, kajti začel je že videti dvojno. »Prokletstvo nad te vlačuge, pravim! Ali sem jaz človek, ki misli — (požiranje) — na zabavo, ko — ko bo lev požrl mojega prijatelja?«

»Poje še eno tortico!«

»Ne, ne! Moja žalost me duši!«

»Peljite ga spat,« je rekel osvobojenec in odnesli so Salusta v njegov cubiculum; glava mu je slonela na osvobojenčevih prsih in še vedno je tarnal po Glavku in preklinjal brezčutne ponudbe veseljaških žensk.

Mejtem je korakal Sozija nejevoljno proti domu. »Zvodnik!« je govoril sam pri sebi; »zvodnik! Zloben jezik ima ta Salust! Ako bi mi bil rekel ničvrednež — ali tat — bi mu odpustil; toda zvodnik! Fej! V tej besedi je nekaj, proti čemer bi se uprtil tudi najtrši žolodec. Ničvrednež je ničvrednež za svojo lastno zabavo, tat je tat za svoj lastni dobiček in nekaj častnega in filozofičnega je v tem, ako je človek lopov radi samega sebe; to se pravi ravnati po načelih — na veličasten način. Toda zvodnik je stvar, ki se omadežuje za druge ljudi — lonček, ki se ga postavi k ognju, da drug človek v njem juho kuha! Robec, v katerega vsak gost obriše svoje roke! In celo kuhinjski deček pravi: »S tvojim dovolje-

lan Marjanovič v »Slobodni Tribuni« te-le misli: jugoslovanstvo kot državotvorna misel, nov red dela in pravice kot socialna misel in zveza malih srednjeevropskih narodov in držav kot misel mednarodnega mira.

Dnevni dogodki.

— Glas iz krogov poštinih uslužbencev. Po pošt. in brzojav. naredbeniku št. 68 iz l. 1902. in št. 152 iz l. 1910., pripada poštini poduradnikom in slugam službene obleke (1 zimska in 1 poletna). Uslužbenci v Sloveniji pa še za l. 1920—1921 niso dobili zimске obleke, deloma tudi poletne ne. Želeli bi bilo, da se jim da, kar jim po predpisih pripada, nne pa, da se jih pusti raztrgane okrog hoditi. Če ima vlada dovolj denarja za druge nepotrebne stvari (milijone za glasove muslimanov, da so glasovali za ustavo) mora tudi imeti denar za to, za kar je določen. Jugoslovanski klub se naproša, da v tej zadevi intervenira na merodajnem mestu.

— Deška in dekliška meščansko šola v Trzinu zaključí šolsko leto 1920-21 v torek, dne 12. julija 1921. Sprejemanje novih učencev isti dan dopoldne in 14. septembra. Domačini se javijo ustno z zadnjim izprijevalom, zunanji učenci pa se lahko priglase pismeno, prilože pa naj izprijevalo. — Ravnateljstvo.

— Emil Vodeb — žrtev demokratov. Poročali smo že o smrti urednika »Slov. Naroda« g. Emila Vodeba. Umrli je na jetiki. Današnji »Naprejek« pa prinaša o vzrokih njegove bolezní in smrti sledeče poročilo, ki je priobčujemo: »Ne moremo si pa kaj, da ne bi povedali javnosti tega, kar ji ni znano. Ob prevratu je bil tovariš Emil Vodeb oni, ki se je v družbi z nekaterimi svojimi tovariši pogajal za nakup Kralikove tiskarne v Mariboru. Založil je že velike denarne vsote v to podjetje, ko so mu stopile nasproti mariborske kapacitete iz magistrata in policijskega komisariata, ki so v zvezi z demokrati dr. L., dr. K. in dr. S., podrli z grožnjami že perfektno kupno pogodbo s Kralikovo vdovo. In nekega dne je alstnica tiskarne izjavila pok. Vodebu to-le: »Vem, da ste izgubili velike vsote, toda pritisku oblasti se moram ukloniti, in in smem prodati tiskarno vašemu konzorciju dr. K., ker so v tem konzorciju tudi Nemci.« Tožba, ki se je začela, je vsled tega, ker so demokratski advokati nastopili, čeprav kot Vodebovi branitelji, proti njemu, je bila zanj izgubljena. Pozneje je skušal dobiti odškodnino od lastnice tiskarne. Vzel je dr. K. kot zastopnika, ki je šel iskat lastnico v Nemško Avstrijo, zaračunal pa tov. Vodebu 8000 kron ekspenzarja. — To je idealnega človeka ubilo, popoln njegov ruin je vplival na že itak rahlo zdravje. Tudi tov. Vodeb je žrtev demokratskega nasilja, bankokracije, ki gre lahkih korakov čez mrtva trupla.«

— Roparski napad na železniški vlak. Dubrovniška »Narodna Svijest« poroča: 22. junija t. l. so večerni vlak, ki vozi v Gruž in Sarajevo, napadli roparji in oplenili pošto in potnike. Na samoti med postajama Brotnice in Glavska v Hercegovini so iznenada začele na vlak pokati puške, več vojaško oblečenih, do zob oboroženih moških je klicalo, naj se vlak ustavi, a na tiru je bilo nagomilano kamenje, da vlak ni mogel dalje. Ko se je vlak ustavil,

njem! Zvodnik! Raje bi imel, da bi me imenoval morilca očeta! Toda možak je bil pijan in ni vedel, kaj govori in vrhu vsega, jaz sem se dobro zavil in skrival. Ako bi videl, da je stal Sozija pred njim, ki ga je nagovoril, bi gotovo rekel: »Pošteni Sozija! in »Častitljivi Sozija!« Prepričan sem, Ne glede na vse to pa je bil tat nakit z lahko pridobljen — v tem je nekoliko tolažbe! In, o boginja Feronija! Kmalu bom osvobojenec in potem bi rad videl, kedo mi bo potem rekel: Zvodnik! — Razun seveda, ako mi dobro poplača za to!«

Ko je govoril Sozija sam pri sebi, ta velikodušni način, ga je peljala pot po ozki ulici, ki je držala proti amfiteatru in bližnim palačam. Načrt, ko je zavil okoli nekega vogala, se je znašel sredi velike množice ljudi. Možki, ženske in otroci so hiteli ali se smejali, govorili, se vitili, in predno si je bil častivredni Sozija svest, ga je šumna reka nesla seboj.

»Kaj je sedaj?« je vprašal svojega najljubšega soseda, mladega rokodelca, »kaj je? Kam dere vse to dobro ljudstvo? Ali bo delil danes kak bogat patron darove ali jedila?«

»Ne tako — še več,« je odgovoril rokodelc, »plemeniti Panza — prijatelj ljudstva — je dovolil občinstvu, da si ogleda zverine v vivarijih. Pri Herkulu! Nekateri jih jutri ne bodo tako varno videli!«

»Lep pogled mora biti to,« je rekel ruženj in se vdal množici, ki ga je nagajala dalje; »in ker jutri ne bom smel k igri, si lahko danes ogledam zverine.«

»Prav storiš tako,« je odgovoril njegov novi znanec, »leva in tigrá se ne vidi vsak dan v Pompejih!«

so roparji zaklicali potnikom, naj izstopijo in naj vsak vrže na pogrinjalo na tleh ves svoj denar in vse dragocenosti. Kdor bi se upiral ali bi hotel kaj prikriti, zapade smrtni. V tem, ko so nekateri roparji pazili na potnike, da je vsak vse izročil, so drugi preiskovali vlak, tretji pa zopet stražili nad celim pozoriščem. Posamezni potniki so imeli s seboj velike vsote denarja, ki so morali vse dati roparjem. Le nekaterim se je posrečilo kaj prikriti. V tem so drugi roparji opolnili poštni voz in hitro dognali, da se jim je delo izplačalo: denarna vreča je bila polna! Sedaj niso več nadlegovali potnikov z natančno preiskavo, marveč so dovolili, da je vlak odpeljal. Med potniki je bilo nekaj vojakov, ki so jih bili roparji slekli. Pri napadu na vlak so strelili ubili poštnega uradnika, strojnika in nekoga trgovca pa ranili. Neki učiteljci je dum dum krogla raznesla palec, a roparji so ji kljub temu še potegnili s prsta prstan. Neka mati je imela v naročju 2 letnega otroka, ki ga je strel ubil. Z zamudo ene ure je vlak dospel v Gruz. Od tu so ranjenec prepeljali v dubrovniško bolnišnico, za roparji so pa poslali četo orožnikov in vojakov. Ti so dognali, da so napad izvršili bližnji vaščani, pri katerih so dobili mnogo denarja in pisma iz poštnih vreč. Zaprli so 19 oseb.

— »Vojska me je pokvarila« je rekel trgovski pomočnik Srečko Zupan pred kazenskim zborom ljubljanske dež. sodnije, pred katerim se je moral zagovarjati, ker je 20. majnika letos v Daljni vasi ukradel posestniku Antonu Dremlju zimsko suknjo in vojaško bluzo. Kot vojak je bil 13. marca 1914 obsojen na dva meseca strogega zapora, dne 3. julija 1919 pa na 3 1/2 leta težke ječe, in sicer obkarakar zaradi tatvine. Za v Daljni vasi izvršeno tatvino je bil Zupan obsojen na šest mesecev težke ječe.

— Hitro prijeta tatova. V Hrastju je bilo ukradeno Anici Stare nekaj obleke. Tatu v osebi Alojzija Škodlarja je še tisti dan aretirali orožnik Franc Auprich iz Kranja. — Orožniki z Jesenic so aretirali Valentin Noča iz Sv. Križa, kateri je priznal, da je okradel Jero Sodja, ko je bila ta v cerkvi.

— Velika tatvina v Zajevšah. Vlomljeno je bilo v hišo posestnika Karla Godca v Zajevšah pri Ihanu. Vlomilci so napravili velik plen in pokradli stvari v vrednosti 82.094 K 8 vin. Ko je bilo vlomljeno, ni bil nihče doma.

— Prepovedan list. Ministrstvo za notranje stvari je s svojim sklepom od dne 24. junija 1921 J. B. št. 18.630, prepovedalo razpečevanje v naši državi listu »Deutschösterreichische Tageszeitung«, ki izhaja na Dunaju in piše proti interesom naše države.

— Cerkvni tat prijet. Orožnik Franc Valenčič v St. Vidu nad Ljubljano je aretirali Alojzija Polanca, ker je imel na polju pri Poljanah skrit zabojo. Ko so zabojo odprli, so našli v njem 56 kosov cerkvenega perila in drugega blaga. Polanec, če je to sploh pravo ime, je pripovedoval, da je kupil najdeno blago na Zidanem mostu. Ugotovilo se je, da je bilo med najdenim cerkvenim perilom tudi ono, katero je bilo ukradeno ob vlomu v podružnico na Viču.

Opozorja se na oglase: Zadrugne gospodarske banke v Ljubljani, Jakob Kavčič, parna pekarna, Ljubljana, Gradišče 5. ležiti, se naj prijavi pravočasno v pisarni Jugoslovanske Strokovne Zveze, Stari trg št. 2.

Ljubljanski dogodki.

Ij Promocija. Dne 30. junija je na ljubljanski univerzi promoviral za doktorja modroslovja naš goriški rojak g. Alojzij R. e. s. Mlademu doktorju naše iskrene čestitke!

Ij Jezuitska kapela. Jutri ob 7. uri zvečer shod bratovščine Srca Jezusovega, propoved in litanije presv. Srca. Predmet propovedi: Ljubezen presv. Srca do sv. Cerkev IV.

Ij Obrtno-knjigovodski tečaj se začne v ponedeljek zvečer. S tem časom preteče rok za prijave. Kdor še želi se tečaja udeležiti.

Ij Poročil se je na praznik sv. Petra in Pavla član šentjakobskega Orla v Ljubljani, Karol C o t m a n z gđ. Terezijo M o l e. Iskreno čestitamo!

Ij Cerkvno žegnanje na Rožniku. Jutri boče na Rožniku ob 9. uri slovesna služba božja in popoldne ob 5. uri pete litanije. Po obojnem opravi darovanje za cerkvene potrebe.

Ij Gasilske vaje na Vodnikovem trgu. V četrtek in petek so ljubljanski gasilci imeli svoje vaje na Vodnikovem trgu. Semeniško poslopje in stolno župnišče je bilo treba gasiti. Postavljene so bile tri visoke lestve za gasilska in reševalna dela. Iz 2. nadstropja semenišča so gasilci po rjuhah spuščali ljudi iz poslopja. Vsakikrat se je nabralo precej gledalcev. V nedeljo ob 3. popoldne bo na istem mestu velika vaja vseh gasilcev. Vaji bodo prisostvovali tudi okoliški gasilci kot gledalci. Ni dvoma, da bo tudi obisk občinstva pri tem zanimivem prizoru velik. Po vaji se bo vršila gasilska veselica.

Ij Dečji dan v Ljubljani. Brutto dohodki dečjega dneva v Ljubljani znašajo 44.069 kron, stroški (nabava zmajev in odkupnic) 7110 kron, čisti donesek 36.959 kron. Da se je nabrala ta vsota, gre v prvi vrsti za sluzga Kolu jugoslovanskih sester in neumornim nabiralkam. Vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli k dobremu uspehu dečjega dneva v Ljubljani, se prav iskreno zahvalujemo. Poverjeništvu za socialno skrb, oddelek za zaščito dece in mladine.

Ij Ker je ukradel kolo, je bil čevljarški pomočnik Mato Giljač iz Zagreba obsojen na 6 mesecev težke ječe.

Ij Vojaški koncert se vrši danes zvečer na vrtu Hotela Štrukelj. Vstop prost.

Ij Razstava ženskih ročnih del na »Osrednjem zavodu za žensko domačo obrt« v Ljubljani, Turjaški trg 3/II. se podaljša za en dan in traja do nedelje, 3. julija do 18. ure.

Ij Gradnja ambulaterija na Mirju povzroča nekemu, ki stanuje tam v bližini, mnogo nepotrebnih skrbi v zdravstvenem pogledu. V pomirjenje javnosti bodi povedano, da namerava invalidski oddelek poverjeništvu za socialno skrbstvo zgraditi na kupljenem bloku ortopedsko bolnico in poslopje za državno protezno delavnico ter svoje uradne prostore. Kot poseben objekt je mišljen ambulatorij, kjer bo samo preiskovalnica za notranje bolezni, nikdar pa ne bolnica za tuberkulozne. V bližnjem času bo ta ambulatorij služil za zdravljenje kirurško in ortopedsko bolnih invalidov, dokler ne bosta zgrajena druga dva večja objekta. Sicer pa je mestna zdravstvena oblast ves našt tudi s higijenskimi stališči proučila in ni našla nikakih pomislekov v higijenskem pogledu. Zdravstvena nevarnost je za sosesčino popolnoma izključena.

Ij Zalitev stanovanjskega urada. Antonija K... ima v hiši svojega moža malo stanovanje: dve sobi in kuhinjo; otroka ima tudi. Njena mati ima v hiši izgovorjeno za sebe sobo in kuhinjo. Stanovanjski urad je zapovedal, da mora mati izprazniti svojo sobo in kuhinjo in se preseliti k hčeri. Ko je sluga stanovanjskega urada Antoniji K... dostavil tozadevni odlok, mu je rekla Antonija K...: »Mene ne bodo komandirali taki mali smrkovci od stanovanjskega urada!« Antonija K... je povedala, da ko je bila poprej na stanovanjskem uradu, so se ji tam mladi uradniki zaničljivo posmehovali. Zato je rekla slugi: »Kaj naj hodim k tem mladim uradnikom, ki so glih tak, kakor en smrkovec!« Zborni senat deželne sodnije je obsodil Antonijo K... na pet dinarjev globe.

Ij Organizacijski statut za varnostno stražo in za detektive Slovenije je objavljen v Uradnem Listu. Organiziralo se je z njim enotno stražo v celi Sloveniji in zbor detektivov: enotni predpisi in enotno poveljstvo za oba zbora sta se uvedla. Varnostna služba se je s tem zelo izboljšala.

Ij Zakaj se je podražil tobak? Ljubljansko demokratsko preročišče v Knaljevi ulici je poslalo v svet vest, da se je podražil tobak in tobačni izdelki vsled zadnjega delavskega štrajka v ljubljanski tobačni tovarni. To vest moramo popraviti, ker vemo iz najzanesljivejšega vira, da se je tobak podražil zato, da dobi vlada skupaj tiste milijarde, ki jih mora plačati turškim veleposestnikom za njihove glasove pri sklepanju ustave. Da se to ve, v resnici ni treba biti tako moder kakor je stari »Narod«. Kar pa tiče kakovosti izdelkov, nad katero se »Narod« pritožuje, češ da gore smotke kakor baklje, to v času, ko je moda odpravila brke in ko se ravno ljudem okoli »Naroda« tako zelo hoče bakljad — ni nič nepovoljnega. Baklja pod nosom — to je simbol današnjih demokratskih dni.

Naša društva.

d Zveza uradniških vdov in sirot ima svojo redno mesečno sejo v ponedeljek, dne 4. julija t. l. ob 4. uri popoldne v navadnih prostorih. Prosi se točne udeležbe vseh odbornic. — O d b o r.

d Članom in članicam SDZ! Tretja številka našega »Vestnika« še ni izšla in ne more iziti prej, dokler ne boste storili svoje dolžnosti in plačali že izdanega. — Prijave za počitniško zborovanje in Krekov socialni tečaj pri Sv. Joštu prihajajo zelo počasi. Storite nemudoma svojo dolžnost. Krekov socialni tečaj priporočamo predvsem tov. akademikom, bogoslovcem in abiturientom. — Glede poitnih ugodnosti potrpite, ker dobite v kratkem vsi pojasnila. — Predsednik SDZ.

d Gg. člani in gđ. članice Ljudskega odra v Ljubljani pozivam, da se v kar največjem številu udeležite odkritja Borštnik-Verovškovega spomenika jutri ob pol 12. v operi. — Tajnik.

Socialni vestnik.

o Obratni sveti na Čkoslovaškem. V poletnem zasedanju čkoslovaške narodne skupščine pride na dnevni red med drugim zakon o obratnih svetih. V odseku so načrt že rešili temeljem sporazuma; sveti se bodo imenovali »obratni odbori«.

o Varstvo najemnikov na Čkoslovaškem. Praška vlada je izdelala nov zakon o varstvu najemnikov. Glasom tega zakona se bo smela zvišati najemnina polagoma, tekom nekaj let, na višino, ki bo odgovarjala današnji vrednosti stanovanj. Zvišanje bo občutnejše zadelo velika stanovanja nego srednja in mala.

Gospodarstvo.

— Tržne cene živil v Brnu. Govedina kg po 12—18 čs. kron, teletina po 10—14, svinjina po 20—24, bravina po 8—12, kozliček po 10—11, gos zaklana do 4 kg 20 do 22, kokoš 12—16, mleko 2.60 liter, kg masla 40, masti 40, jajca po 70 vin., čebula po 0.60—0.80, zelje kg po 1—1.40, fižol po 3—4, grah po 4—6, mak po 11 čkoslovaških kron.

— Finančno stanje Nemčije. V drž. zboru je bil te dni sprejet nadaljnji del 200 milijonov mark v podporo brezposelnih, tako da je za l. 1921 vsega vkup v ta namen določenih 1200 milijonov mark, a poleg tega še 7 in tri četrt milijarde za cenejšo moko in za izozemsko žito. Vsi izdatki za leto 1921 bodo znašali 106 milijard. Primanjkljaj pri pošti znaša 4 in pol milijarde, pri železnicah pa 14.3 milijarde. Ves primanjkljaj za tekoče leto znaša 49 milijard. K temu pride zavoljo sprejetega ultimata še 3 in pol milijarde v zlatu, to je 53 milijonov mark v papirju. Ako se ima izvršiti še reparacijsko plačilo, bodo znašali letni izdatki 159 in pol milijarde. Da bo nemška republika to velikansko breme zmogla, namerava še bolj obdavčiti tobak, pivo, mineralne vode, svetiljke, konje, govedo itd.

Raznoterosti.

r Kako se židje maščujejo. Ameriški »Hlas« piše: Židje so maščevalni. Evropejci so to že davno vedeli, Američanje so jih pa šele zadnji čas spoznali. Tvorničar H. Ford se je predrznil v svojem listu »The Dearborn Wukly Independant« povedati o židih troho resnice. Ker se je kaj takega predrznil, so delali židje na to, da bi bila prodaja njegovega časnika v Ameriki prepovedana. V nekaterih mestih se jim je to tudi posrečilo. Nerazodni ljudje menijo, da pišejo Fordovi uredniki proti židom zaradi njih vere in to smatrajo za neameriško. Dejstvo pa je, da pišejo proti nelepim taktiki židovstva, proti njih grabljivemu kapitalu in proti vsemu, s čimer hočejo podjarmiti ves svet. V Hartfordu so priredili židje letošnjo pomlad slavnosti spreved v avtomobilih na čast nemških židov dr. C. Weissmanna in prof. A. Einsteina, ki sta nedavno v Ameriko prišla.

da bi študirala tukajšnje razmere. Prireditelj slavnosti so izdali prepoved, da se ne sme nihče izpreveda udeležiti v avtomobilu, narejenem v Fordovih tvornicah. V sprevedu je bilo 400 avtomobilov, ampak ni eden ni bil iz Fordovih delavnic. Tako se maščujejo židje!

r Ruski knez — vrtar. Ko so se pripeljali gostje v hotel Monte Carlo, je padel vsem v oči ondotni hotelski portir. Nekeč pa je vrtar naglo izginil, a so ga kmalu dobili. Primoran je bil, povedati svoje ime. Bil je knez Sergij Shtatinski, ki je služil v ruski carski gardi pod carjem kakor polkovnik, kesneje v Denikinovi armadi, od koder je prišel kakor uradna oseba na Francosko. Ko pa je Denikinova armada razpadla, se je nastanil na Rivi-eri, kjer je jako veselo živel. Vse svoje premoženje je zaigral in ko ni vedel ne kod ne kam, je postal vrtar.

r Protivtersko ščuvanje in zločini. Brnski »Den« piše: To je samo posledica protivterskega hujskanja, da javna morala stalno pada, da se tatvine in ropi množijo in da se zločinci ne strašijo stezati roke po posvečenih predmetih. Tako so zopet oropali zadnje dni cerkev v Stritežu pri Val. Medrečju, kjer so ukradli kelih in zlate dele monštrance. Škoda znaša več tisoč čkoslovaških kron.

AMERIŠKE ČETE GREDO IZ NEMČIJE.

Pariz, 1. julija. (Havas) »New York Herald« doznava iz Washingtona, da Amerika v kratkem umakne svojo zasedbeno rika v kratkem umakne svojo zasedbene čete s Porenja, kakor zatrjujejo dobro poučene osebnosti. Predsednik Harding je izjavil, da se to zgodi tedaj, ko podpiše mirovno resolucijo ali pa kmalu na to. Govore, da bodo čete odpoklicane na ameriški narodni praznik, to je dne 4. julija.

GRŠKI PORAZ V MALI AZIJI.

Carigrad, 1. julija. (Havas) Poročajo, da so Turki zasedli postojanke pri Sabinji in da nemudoma prodirajo dalje. Grki, ki so pod poveljstvom svojega polkovnika branili prelaz Chyso, so od Turkov obkoljeni.

PONAREJALCI BANKOVCEV.

Dunaj, 1. julija. (DKU) Policija je prišla več članov konzorcija, ki je ponarejal bankovce in kateremu se je posrečilo podtakniti nekaterim dunajskim bankam za 500.000 kron ponarejenih čkoslovaških bankovcev po 500 kron. Aretirani so bili trgovski potnik Ludovik Kleina iz Munkacs, ki se je v bankah predstavljaj kot trgovec Blau iz Bratislave, in njegova žena, dalje inženier Andrej Gycerly, iz Železnega Grada in vseučiliški profesor Julij v. Meszaros iz Budimpešte. Po zahtevi varstvene oblasti sta bila v Budimpešti aretirana trgovca Kastner in Friedinger. Družba je doslej ponaredila za 5.763.000 čkoslovaških bankovcev, kar odgovarja znesku 57 milijonov avstrijskih kron. Preiskava se še nadaljuje in se policija predvsem prizadeva, najti delavnico ponarejevalcev.

MEDNARODNA ORGANIZACIJA POŠTNIH NAMEŠČENCEV.

Praga, 1. julija. (ČTU) Dne 28. in 29. junija je zboroval v Pragi izvrševalni odsek mednarodne organizacije poštних nameščencev. Na zborovanju so obravnavali vprašanja omejitve koalicijskega prava francoskih poštних uradov, ustanovitve mednarodnega poštne glasila v treh jezikih in personalno zastopstvo pri poštних, brzozajnih in telefonskih obratih. Ta vprašanja se predložijo madnarodnemu uradu za delo. Zborovanje se je izreklo za amsterdamsko internacionalno strokovnih organizacij. Dalje so sklenili, pripraviti vse potrebno za mednarodni kongres poštних nameščencev, ki naj se vrši meseca avgusta 1922 v Berlinu. Izvrševalni odsek je protestiral proti postopanju francoskih vladnih krogov, ki omejujejo organizacijsko svobodo nameščencev v javnih podjetjih. Francoski organizaciji se je naročilo, naj se upre in se ji je izrekla solidarnost organizacij vseh drugih narodov.

Odgovorni urednik Anton Marinkič.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Za pleskarska in ličarska dela

se najtopleje priporoča slav. občinstvu in preč. duhovščini

TONE MALGAJ

pleskar in ličar

Ljubljana, Kolodvorska ul. 6

Iz Havre v Ameriko samo 6 dni.

Edino najkrajše črte preko HAVRE, CHERBOURG in ANTWERPEN v NEWYORK. Vozne listke in zavedna pojasnila izdaja edino konc. potovalna pisarna

IVAN KRAKER v Ljubljani Kolodvorska ulica št. 41 blizu glavnega kolodvora.

50 letščev prve vrste išče veliko podjetje za tesanje jelovih hlodov, plača od ku-
bičnih metrov 90 do 130 kron. Delo je za celo leto.
Pismena vprašanja na upravo lista pod št. 64/N. C.

Tovarna
JOS. REICH
Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Selenburgova ul. 4.
Podružnica: Maribor Novo mesto Kočevje
Gospiska ul. 38. Glavni trg. Štev. 39.

F. BRUMAT
LJUBLJANA
Usakovrstno manufakturno in tkanine
po konkurenčni ceni.
Mestni trg 25. I.

J. Kopač, svečarna
Ljubljana, Celovška cesta 90.
priporoča voščene sveče, zvitzke,
sveče za hišno rabo in kadilo,
kupače čebelni vosek, suhe satine,
kapljine po najvišji dnevni ceni.

Kolesa, pnevmatiko, motocikle
vse dele in opremo priporoča
J. GOREC
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta šte. 41

Veliko zalogo
poljedelskih strojev
iz tvornice Umrath & Komp. ter ba-
krene kotle priporoča lastnica po umrlem
soprogu
FRANCU HITTI, Ljubljana
Sv. Martina cesta šte. 2.

Modna in manufakturna trgovina
„PRI IVANKI“
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29
naznanja svojim cenjenim odjemalcem, da od 1. ju-
nija naprej prodaja razno manufakturno blago za
20 odstotkov ceneje ter se priporoča za obilen obisk.

SOBNO SLIKARSTVO
IVAN KOŠAK
LJUBLJANA, Bleiweisova cesta 15
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela
v najfinjši izvršitvi in po solidnih cenah.

ANTON KUNSTEK LJUBLJANA
Kopitarjeva ul. 4
priporoča svojo veliko zalogo
usnja in čevljarских potrebnščin.
Na drobno. Na debelo.

Družba „IMPEX“
Ljubljana, Krekov trg št. 10
kupi vse vrste
klavno živino in prašiče
po najvišji ceni.

Edini slovenski zavarovalni zavod

Vzajemna zavarovalnica
v LJUBLJANI, Dunajska cesta šte. 17.

Sprejema v svojem življenjskem oddelku:
Življenska zavarovanja v vseh kombinacijah. - Najugod-
nejši pogoji za otroško dobo in pogrebne stroške.
Posredovalci se sprejemajo!

Zahtevajte cenike!

Gramofone plošče, gubene avtomate, igle,
peresa ter posamezne dele
edino pri trdki
A. RASBERGER, Ljubljana
Sodna ulica šte. 5.
Mehanična delavnica za vsa popravila in druge precizne mehanike.

Zadružna Gospodarska banka d. d., Ljubljana, Dunajska cesta 38/I.

Štiri milijone kron
zadene v najsrečnejšem slučaju igralec v drugem kolu državne
razredne loterije.

Nad 1,200.000 kron
so zadele srečke v prvem kolu državne razr. loterije, kupljene pri
Zadružni Gospodarski banki, Ljubljana.

Zrebanje se vrši v prvem razredu
15. in 16. julija 1921.
Cena srečkam v prvem razredu: cela srečka 48 dinarjev, polovica
24 dinarjev, četrtinka 12 dinarjev, osminka 6 dinarjev.

Srečke prodaja
Zadružna Gospodarska banka d. d.
Ljubljana, Dunajska cesta 38/I. (Hiša Zadružne zveze.)

Parna pekarna Jean Schrey-a nasl.
Jakob Kavčič
LJUBLJANA Gradišče št. 5

naznanja slavnemu občinstvu, da lahko večkrat na dan postreže s svežim
in vsakovrstnim dobrim pecivom. Priporoča se za najboljše naročila.

Prodaja se v naslednjih podružnicah:

Prešernova ulica šte. 26. Zabnikar, Kongresni trg šte. 5.
M. Strauss, Škofja ulica. Svetel, Tržaška cesta.
M. Bergant, Spodnja Šiška šte. 61. Černak, Tržaška cesta.
Zanoškar, Poljanska cesta. Katarina Kozule, mlekarja, Polj. c.

Vplačana delniška
glavn. K 30,000,000.

SLOVENSKA BANKA

Telefon šte. 567.
Ček. račun 12.205.

Obreštuje najugodnejše
vloge na knjižice in v tekočem računu.

LJUBLJANA, KREKOV TRG 10, nasproti „MESTNEMU DOMU“.

Izvršuje vse
bančne posle najkulantneje.

Poštni ček. rač. št. 11.323.
Telefon šte. 54.

Marjtin trg šte. 8.

r. z. z o. z. v LJUBLJANI.

Sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obreštuje po
Hranilne vloge se izplačujejo brez odpovedi. — Hranilne vloge z od-
povednim rokom se obreštujejo po dogovoru.

Denarni promet v lanskem letu: 128,000,000 kron.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Jugoslovanski kreditni zavod

Brzoj. naslov: Jugoslo-
vanski kredit Ljubljana.
Wolfova ulica št. 1.

Podružnica v MURSKI SOBOTI in DOLNJI LENDAVI.

4 1/2 %

čistih brez odbitka. Izvenljubljanski vlagatelji dobe poštne položnice.
Izdaja čeki, nakaznice in akreditivo na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na
vknjižbo, poročstvo, vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.
Jamstvena glavnica 2 in pol milijona kron.

Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 38/I
(začasno v prostorih Zadružne zveze).

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SOMBOR, SPLIT.
Ekspozitura: BLED. — Interesna skupnost z Vseopčo Za-
natlijsko banko Zagreb in njeno podružnico v Karlovcu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vred-
nostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize,
sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice
ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod
najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.